

ma. Igen nagy horderőjű a reform a leánynevelés szempontjából is. Eltereli a nőket a férfiakkal való pályáról, s nemcsak nekik megfelelő pályák felé irányítja, hanem nevelési rendszerével és tananyagával a családanyai hivatásra is előkészíti. Cikkíró egyetlen szóval sem említi meg azonban seholyan, hogy akár a fiú, akár a leányliceumba való felvételre a gimnáziumon kívül a polgári iskola négy oszlya is jogosít. Pedig ez a körülmény szintén sok érdekes és a törvényt támogató gondolatot tartalmaz. *Faragó László* tanulmányának első részét közli a folyóirat. A tanulmány címe: „A német közoktatásügy az államátalakulás óta.” A Birodalom kulturális törekvése a népi egység megvalósítása, a közösség embere. A nevelésben az iskola másodrangú szerepre szorítottatott. Az ifjúság nevelése a párt ifjúsági szervezete, a Hitler-Jugend útján valósul meg. Más világi ifjúsági egyesület nem működhet. A 10–14 éves tanulóifjúság 5 napon át az iskoláé, egy napon a családé és egy napon a HJ szervezeté. A HJ tagja csak önkéntes jelentkezés útján lehet valaki. Vezetőit az ifjúság köréből nevelik ki. A HJ szervezet és az iskola között kezdetben némi ütközések voltak, amit egyik rendelet is mutat: „Az iskola munkáját feltétlenül tiszteletben kell tartania és követelményeit teljesítenie kell. „A HJ munkássága az ifjúság minden fontosabb ügyére kiterjed. A Landjahr intézménye 9 hónapi vidéki táborba viszi a népiskolát végzett és a középiskolában tovább tanulni szándékozó, városi gyermekeket, hogy megismerjék a falusi életet és a gazdasági munkát. Az iskolaszervezetben teljes mértékben érvényesül a „vezér“-elv. Az egyes országok a Birodalmi Nevelésügyi Minisztérium rendeletein belül intézhetnek. Az iskola minden ténykedéséért egyedül az igazgató felelős, testületi határozat nincs. Az egyes városok iskolai közigazgatásáért a polgármester felelős. A tanácsadó szervezet meghallgathatja, de azok véleményének kötelező ereje nincsen rá. Ennek az elvnek folyománya a munkaiskolai elv háttérébe szorulása is. A magán előkészítő iskolákat (nálunk egyszerűen magániskolának nevezik), a zsidó magániskolákon kívül megszüntették. A zsidó tanulókat lehetőleg ezekbe a magániskolákba szorítják.

A folyóirat kisebb közleményei között is szerepel egy német vonatkozású cikk a német pedagógia világviszonylatáról.

Igen értékes még a *Krammer Jenő* szerkesztésében megjelent *Pedagógiai Évkönyv* tartalmának ismertetése *Kemény Gábor*tól „Magyar pedagógia Csehszlovákiában” címen.

A folyóirat *Irodalom* című rovatából kiemeljük *Szenes Adolf* két ismertetését a „Polgári iskolai kérdések a szegedi tankerület polgári iskolai igazgatóinak értekezletén” és a „Népnevelési kérdések a szegedi tankerület iskolafelügyelőinek értekezletén” című összefoglaló munkákról.

Az Orsz. Középisk. Tanár Egyesületi Közlöny februári számában *Semetkay József* a felsőosztályok és az érettségi vizsgálatok magyar írásbeli dolgozatai ról ír. *Suszter Oszkár* a középiskolai tanárképzéssel foglalkozik. Reformra nem azért van szükség, mert az eddigi rossz, de javításra mindig törekedni kell. A tanárképzés igazi helye a középiskola, vizsgái után ott képezi magát tovább a tanár. Külön tanárképző főiskolára nincs szükség, az egye-

tem tökéletesen megfelel. Nemcsak tudós, de tanárképzés is folyik ott. Ennek bizonyítéka, hogy az egyetemi tanárok nagy része, a bölcsészeti karon, gimnáziumi tanárból lett! A tanárnak is szükséges „mélyebben meríteni“. Az egyetemi hézagot előadást ki fogják pótolni az egyetemi kézikönyvek. A tanári gyakorlatot megnehezítve látja a sok írásmunka miatt (tanmenet, óraterv). Szerinte nem is lehet megmondani szept. 10-én, mit fog valaki tanítani dec. 15-én (de hogy pl. évi 90 órás tárgyból hol fogunk tanítani az 56-on, azt bizony nagyjából tudni kell!). Az iskolafelügyelet alaposabb tétele sokat fog segíteni, de az iskolafelügyelők tartsanak majd mintatanításokat. Az igazgató is sok támogatást nyújthat jóindulatú irányításával.

Masszi Ferenc a tankönyvirásra pályázat hirdetését tartja szükségesnek. A pályázat legyen titkos, csak hosszabb tanári gyakorlattal bíró vehessen benne részt, a pályázatok elbírálását a Tankönyvügyi Bizottság végezze. Ezek a főbb szempontok. Masszi javaslata alapos, szép, áttekinthető munka.

A Magyar Tanítóképző áprilisi számában *Molnár Oszkár* örömmel üdvözi a tanítóképzés új rendjét, amely előreláthatólag óriási lendülettel viszi előre a képzést, sok eddig megoldatlan probléma megszüntetésével. Hiszszük, hogy ez a megoldás nemcsak a tanítóképzős tanárok, hanem a tanítók körében is nagy megelégedést kelt. *Jelitainé Lajos Mária* nőnevelési kérdésekről írva csak akkor látja hasznosnak és hosszú életűnek a liceumot, ha a nő testi és lelki tulajdonságainak figyelembevételével építi ki tantervét, rendezi el anyagát, kettős (szakirányú képzés és családanyai hivatás) munkakörre készít elő több gyakorlattal és kevesebb elmélettel. Egyúttal számos női munkalehetőségre, melyre nevelni lehetne, mutat rá. *Vadász Zoltán* érdekes gondolatra mutat. Az új képzési rend alapján a liceum növendékének az érettségiig el kell döntenie, érez-e magában hajlamos, a liceum tanárainak ugyancsak meg kell bírálnia, vajjon a jelentkező alkalmas-e a tanítói pályára, mielőtt látta volna az elemi iskola belső életét, s nemcsak elmosódott gyermekkori emlékekre építene. Jeles tanuló még nem lesz feltétlenül jeles tanító! Szükségesnek véli, hogy a liceum növendékei hospitálások útján lássanak bele az elemi iskola munkájába, hogy döntésük tárgyi alapot nyerjen.

A folyóirat májusi számában közli *Kósa Kálmánnak* a rádióban elhangzott előadását a gyakorlati irányú leánynevelésről. Főcélja volt az új leányliceumot, nevelési irányát megismertetni a nagyközönséggel. *Padányi Frank Antalnak* a Tanárképző-Intézeti Tanárok Egyesületének közgyűlésén elhangzott elnöki megnyitóját is közli a folyóirat. Kimutatja, hogy Hóman Bálint v. kultuszminister mindenben Szent Istvánt követte a tanítóképzés megreformálásával. Néha furán hangzik. *Undi Mária* a magyar kézimunkaoktatásról, s főleg a népművészet megőrzéséről és továbbadásáról ír szívből fakadó meleg hangon. *Tscheik Ernő* a táblai rajz fontosságáról szól. Némi rajzkészség minden szaktanárnál elengedhetetlen, nem lehet azt várni hogy a rajztanár pótolja a hiányokat.

A Nevelésügyi Szemle f. évi 2-3. összevont számában *Kemény Ferenc Pax Paedagogica* cím alatt a szélsőséges új (radikális) és bizonyára épen